

FRAMTIDENS BOENDE

Klimatförändringar, digitalisering och urbanisering. Globala trender som påverkar oss alla. Vad betyder det för boendet och framtidens bostäder?

TEXT: CARINA HAGLIND AHNSTEDT ILLUSTRATION: SAGA BERGEBO

IDAG 11:08

VATTNA MIG!

REDAN IDAG LEVER 55 procent av jordens befolkning i städer, som växer med motsvarande ett Malmö om dagen: runt 300 000 människor flyttar varje dag till en stad. De senaste siffrorna från världshälsoorganisationen WHO visar att medellivslängden i världen ökat med fem år mellan 2000 och 2015. Vi behöver leva mer resurseffektivt för att värna vår miljö. En enkel framtidspaning blottlägger ett antal utmaningar för samhället i allmänhet och för boendet i synnerhet.

– Javisst, det här innebär att vi måste tänka nytt. Samtidigt ska man inte underskatta att HSB har brottats med utmaningar i hundra år. En del är samma - som hur alla ska få möjlighet till bostad och hur vi hanterar avfallsproblem och transporter. I dag pratar vi om bilar och

utsläpp medan dåtidens stora problem på gatorna var hästar och gödsel, säger Freja Bramsen, chef för hållbarhet och utveckling på HSB Göteborg.

Hon menar att även om vissa saker kan kännas omöjliga finns en hel del av lösningarna - då som nu - att hämta i ny teknik och ny forskning som vi behöver ta till oss och använda på bästa sätt.

SÅ VAD GÖR HSB hittills för att möta framtidens utmaningar? Kortfattat stavas det *HSB Living Lab* som är HSBs hittills största satsning på forskning och utveckling med fokus på hållbart boende. I HSB Living Lab bor ett trettiotal personer eller "framtidsastronauter" som HSB kallar dem. Hela huset är ett levande labb, gjort för att forska och utveckla i. När det gäller klimatförändringarna finns sedan länge HSBs hållbarhetsmål som bland annat innebär strävan efter förnybar energi såsom solceller på taken,

ökad energieffektivitet och att minera antalet fossila fordon.

– Den här sommaren har varit en väckarklocka för många. Vi måste ändra vår livsstil, säger Freja Bramsen.

EN FRÅGA SOM står högt på dagordningen är att spara vatten och hon berättar att det finns flera sådana projekt på gång i HSB Living Lab. Bland annat med fokus på att hitta sätt för varje fastighet att återvinna sitt eget gråvatten, det vill säga vatten som använts vid disk och duschning. Ett annat projekt som är på gång är olika tekniker för effektiv vädning

där luften fräschar upp kläderna så att vi inte behöver tvätta lika ofta.

URBANISERINGEN INNEBÄR ATT fler behöver bo på samma yta. När HSB bygger nytt designar man lägenheter med så flexibla lösningar som möjligt, gärna med högt i tak och där rummen kan ha flera funktioner. Nya medievänor, där den personliga skärmen är mer populär än att samlas framför teven, kan innebära att köket tar över vardagsrummets roll som hemmets mötesplats.

– Om vi i dag har gemensamma övernattningsrum kanske vi i framtiden har gemensamma vardagsrum som vi bokar de gånger vi behöver dem? Eller kanske ett extra rum som separerade föräldrar kan hyra de veckor som de har sina barn hos sig? funderar Freja Bramsen.

PÅ SAMMA SÄTT innebär en positiv inställning till att dela saker som verktygs-pooler och liknande att vi inte längre behöver förvara stora saker som tar plats i vårt hem och på så sätt kan bo mindre konstaterar hon.

Men även om många är positiva till att dela mer, är det inte helt problemfritt. I HSB Living Lab bor just nu cirka 30 personer. De delar många utrymmen och har dessutom haft en rad gemensamma projekt som byttesthörnor, odlingar och hönsgrård.

– Det vi har lärt oss så här långt är att

det behövs någon grad av formalisering för att delningsekonomi ska fungera i längden. I början när engagemanget och entusiasmen är stor finns det gott om ideella krafter, men utan någon form av organisation eller mer formell struktur, riskerar satsningarna att bli kortsiktiga, säger Emma Sarin, projektledare för HSB Living Lab.

EN ENKÄT DÄR HSB Göteborg ställde frågor om framtidens boende till tusen västsvenskar ger liknande svar: man äger gärna saker gemensamt men vill att det ska vara organiserat - man vill inte själv ringa på hos grannen och fråga vem som

hade bormaskinen senast.

I takt med att arbetslivet blir mer flexibelt finns också ett ökat behov att jobba hemifrån. I HSB brf Mariedahl som byggs just nu i Kvarnbyn i Mölndal planeras co-working-ytor i den vardagsrumslika tvättstudion, berättar Freja Bramsen.

– Vi vill göra ställen där man ändå stöter på varandra såpass trevliga att man vill stanna till och prata vid. Gemensamma ytor ökar den sociala hållbarheten och tryggheten i boendet, därför sparar vi ofta de verkliga pärlorna för att exempelvis bygga en takterrass som alla kan ha glädje av.

"Om flera av framtidstrenderna medför nya utmaningar, innebär digitaliseringen för många en enklare tillvaro."

KAJSA HÖGELIUS MÄRKER inte heller på samma sätt en ökad efterfrågan på delade arbetsytor. Större bostäder gör att man har plats för kontoret hemma och behovet av att spara restid är heller inte lika starkt.

I stället ser hon de delade ytorna mer som grädde på moset än som ersättning för något man måste ha. Det kan vara en delad bastu med havsutsikt eller ett växthus där man kan odla tillsammans eller bara träffas och fika.

OM FLERA AV framtidstrenderna medför nya utmaningar, innebär digitaliseringen för många en enklare tillvaro. Ny teknik kan hjälpa äldre att bo kvar hemma och virtuella lås, som gör det möjligt att ta emot varor eller att öppna dörren för någon på distans, underlättar vardagspusslet. Tillvaron i hemmet blir också enklare om kylskåpen själva kan tala om vad som behöver köpas in och tvättmaskinen kan känna av vilket program som behövs för att få smuts-tvätten ren. Men samtidigt som tekniken skapar nya möjligheter får vi inte glömma att de hem vi skapar i dag ska leva i minst hundra år, menar Freja Bramsen.

– Framtidens boende är redan byggt. Några av marknadens äldsta objekt är fortfarande de mest populära. Att bygga estetiskt hållbart på det sätt som tilltalar oss tror jag är minst lika viktigt som att integrera ny teknik. ■

EN ÖKAD URBANISERING ställer också krav på transporter och mobilitet. Hur ska vi alla samsas på stadens gator? Den egna bilen spås att bli överflödigt på sikt. I stället kommer den att ersättas av kollektiva lösningar, självkörande gemensamma bilar eller elcyklar.

Även om HSB fortfarande erbjuder garageplatser ska det vara så lätt som möjligt att bo i HSB utan bil. Bil- och cykelpooler är något man vill utveckla och erbjuda.

KAJSA HÖGELIUS ÄR affärsområdeschef för nyproduktion på HSB Sydost och berättar att de flesta utmaningar är desamma

för storstad och småstad, dock blir tillgång till bil naturligtvis viktigare när avstånden är stora och kollektivtrafiken inte är lika väl utbyggd. Hon konstaterar också att viljan att bo på liten yta inte är lika stor. På mindre orter är kvadratmeterpriset lägre och tillgången till olika typer av bostäder med någorlunda centralt läge större.

– Våra nya lägenheter bygger vi främst för singlar och aktiva par som vill sälja sitt hus. Barnfamiljerna i våra städer - Växjö, Kalmar och Karlskrona - väljer i hög utsträckning att bo i villa. Men vi försöker att locka även dem att bo bilfritt hos oss.